

Експрес результати дослідження ринку лізингу України. 2008 рік

Проект IFC «Розвиток лізингу в Україні здійснюється за фінансової підтримки Агентства міжнародного розвитку та співробітництва (EVD), що є підрозділом Міністерства Економіки Нідерландів.

Експрес результати дослідження ринку лізингу України. 2008 рік

Наведені в цьому меморандумі дані та висновки є результатом дослідження ринку лізингу в Україні за 2004 – 2007 роки, проведеного експертами проекту Міжнародної фінансової корпорації «Розвиток лізингу в Україні» упродовж січня - березня 2008 року. Дослідження проводилося у формі анкетування і наступного безпосереднього опитування лізингових компаній, аналізу даних офіційної статистики та чинного законодавства. У 2008 році було опитано 90 лізингодавців. Дослідження є одним із напрямків діяльності проекту та є продовженням попереднього огляду стану ринку лізингу в Україні.

За даними дослідження упродовж кількох останніх років популярність лізингу як альтернативного фінансового інструменту суттєво зростає.

Основні результати дослідження представлені наступними даними:

- упродовж 2006-2007 років кількість лізингових компаній збільшилася на 38%. Цьому сприяло декілька факторів: зростання зацікавленості у лізингу з боку іноземних банків, що увійшли на український ринок минулого року; зростання обізнаності щодо лізингу серед широкої громадськості та державних службовців; швидкий розвиток фінансових ринків України, а також кращий доступ до кредитних ресурсів;
- загальна вартість портфелю лізингових угод зросла приблизно на 432%, тобто з 716 млн. дол. США на 1 січня 2007 до 3 792 млн. дол. США на 1 січня 2008 р.. Кількість працівників у лізинговій індустрії також збільшилась на 34%, та складає майже 1900 чоловік.
- все більше лізингових компаній відкривають офіси в регіонах, але найбільша частка (72%) компаній зосереджена в Києві;
- незважаючи на те, що і цього року залізничний транспорт обійняв перше місце по вартості в портфелі лізингових угод, найпопулярнішим активом продовжують залишатися легкові автомобілі. Одночасно, дослідження показало значне зростання лізингових угод стосовно телекомунікаційного та комп'ютерного обладнання, а також угод пов'язаних з сільськогосподарською технікою, проте їх реальні показники все ще залишаються низькими.
- джерела фінансування для лізингових компаній стали більш різноманітними. Середній авансовий платіж в 2007 році зменшився з 20% до 18,9%. Це означає, що частка фінансування лізингових угод за рахунок лізингоодержувача зменшується, при цьому невпинно зростає частка фінансування за рахунок власного капіталу. Частка банківського фінансування лізингових угод має тенденцію зростати, і в 2007 році вона склала близько 70% всіх джерел фінансування, що використовують лізингові компанії.

➤ ринок лізингу набуває стабільності, що підтверджується в тому числі і фактом значного зростання, в середньому по ринку, частки довгострокових лізингових угод (3-5 років), і, відповідно зменшення частки лізингових угод з коротким терміном дії.

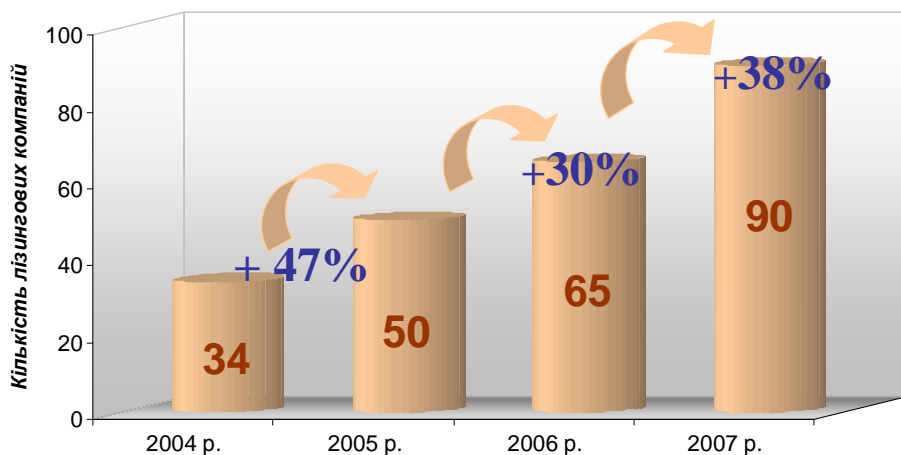
➤ співвідношення «лізинг / ВВП» виросло з 0,63% в 2006 році до 2,6% в 2007 році. Співвідношення «лізинг / капітальні інвестиції» збільшилось з 2,7% до 8,8%.

Нижче представлені основні показники отримані в результаті дослідження ринку лізингу в Україні протягом 2004 – 2007 років

Кількість лізингових компаній:

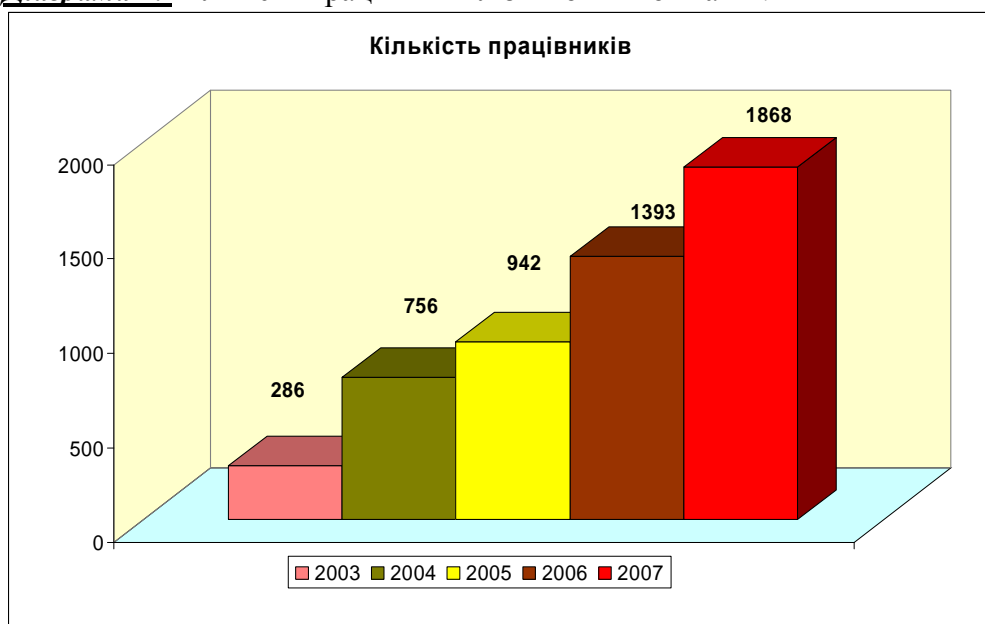
У 2007 році кількість лізингових компаній, що систематично надавали лізингові операції в Україні збільшилася на 38% у порівнянні із попереднім роком (з 65 до 90 компаній).

Діаграма 1. Кількість лізингових компаній.

При цьому середньорічна кількість працівників лізингових компаній зросла за відповідний період на 34% і склала 1868 особи, порівняно з 1393 у 2006 році (діаграма 2).

Діаграма 2. Кількість працівників лізингових компаній.

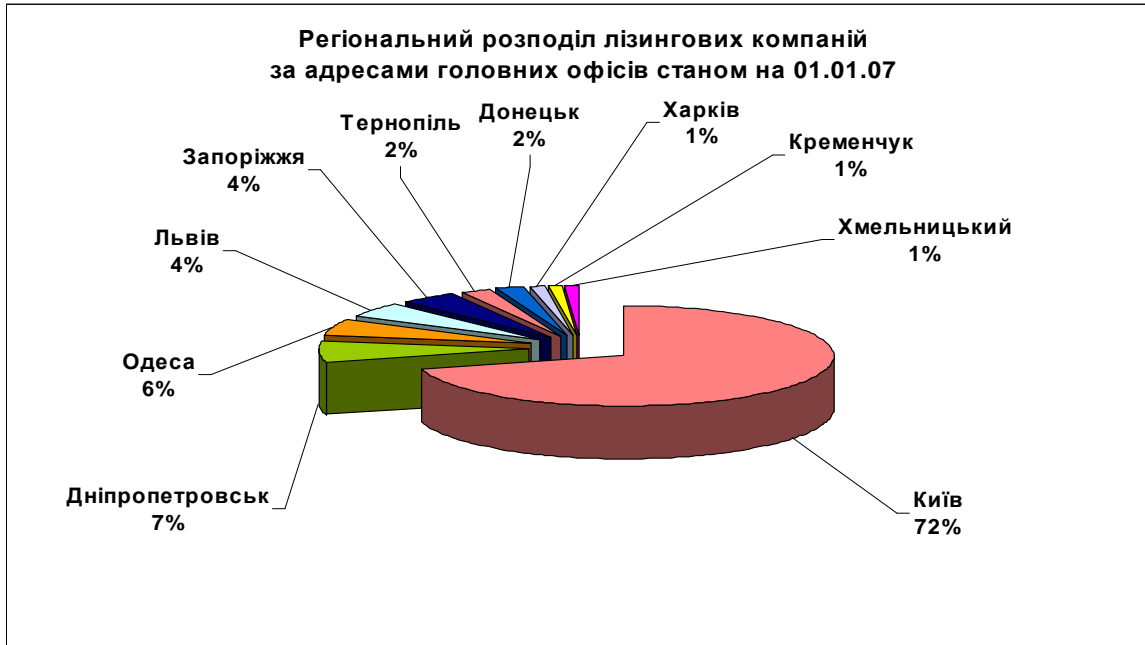

Регіональне розташування лізингових компаній

Переважна більшість опитаних лізингових компаній (72%) розміщується в Києві, решта представлена у регіонах (діаграма 3). Для порівняння, в минулому році 66% головних офісів лізингових компаній було розташовано в Києві. Біля третини опитаних лізингових компаній мають представництва/філії в інших обласних центрах України.

Як і очікувалось, все більше лізингових компаній з'являються в регіонах. Так в 2007 році з'явилися лізингові компанії в Харкові, Кременчуку та Хмельницькому.

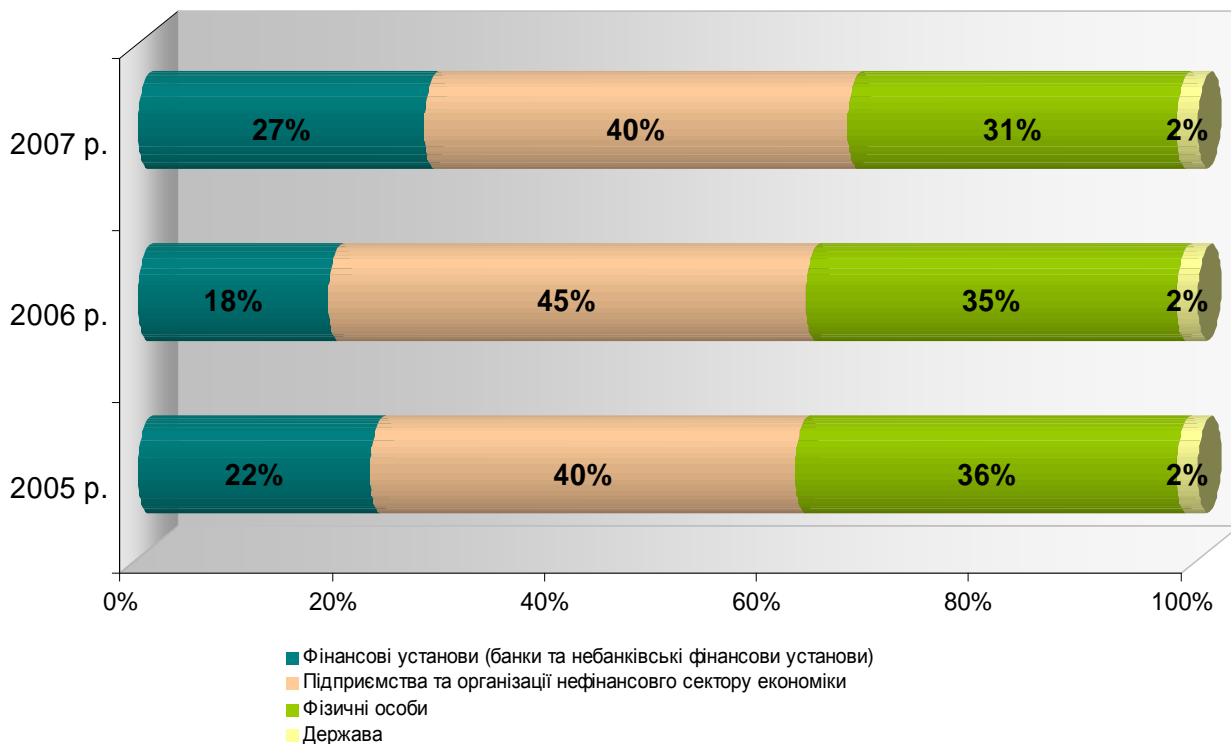
Діаграма 3. Регіональне розташування лізингових компаній.

Власники лізингових компаній

На початок 2008 року розподіл опитаних лізингових компаній за видами власників характеризувався наступним (діаграма 4).

Діаграма 4. Власники лізингових компаній.

В порівнянні з попередніми роками спостерігається тенденція збільшення частки банків та небанківських фінансових установ серед власників лізингових компаній.

Обсяги ринку лізингу в Україні

Оцінка обсягів ринку лізингу може базуватися на кількох показниках:

- по-перше, загальній вартості активів, що були надані в лізинг упродовж року;
- по-друге, загальній вартості лізингових угод, укладених упродовж року;
- по-третє, обсязі портфеля лізингових угод станом на певну дату (як правило на кінець року). Під портфелем розуміється повна сума всіх лізингових платежів, за всіма угодами, що не завершені станом на певну дату.

Упродовж останніх двох років всі перелічені показники ринку лізингу в Україні демонстрували позитивну динаміку.

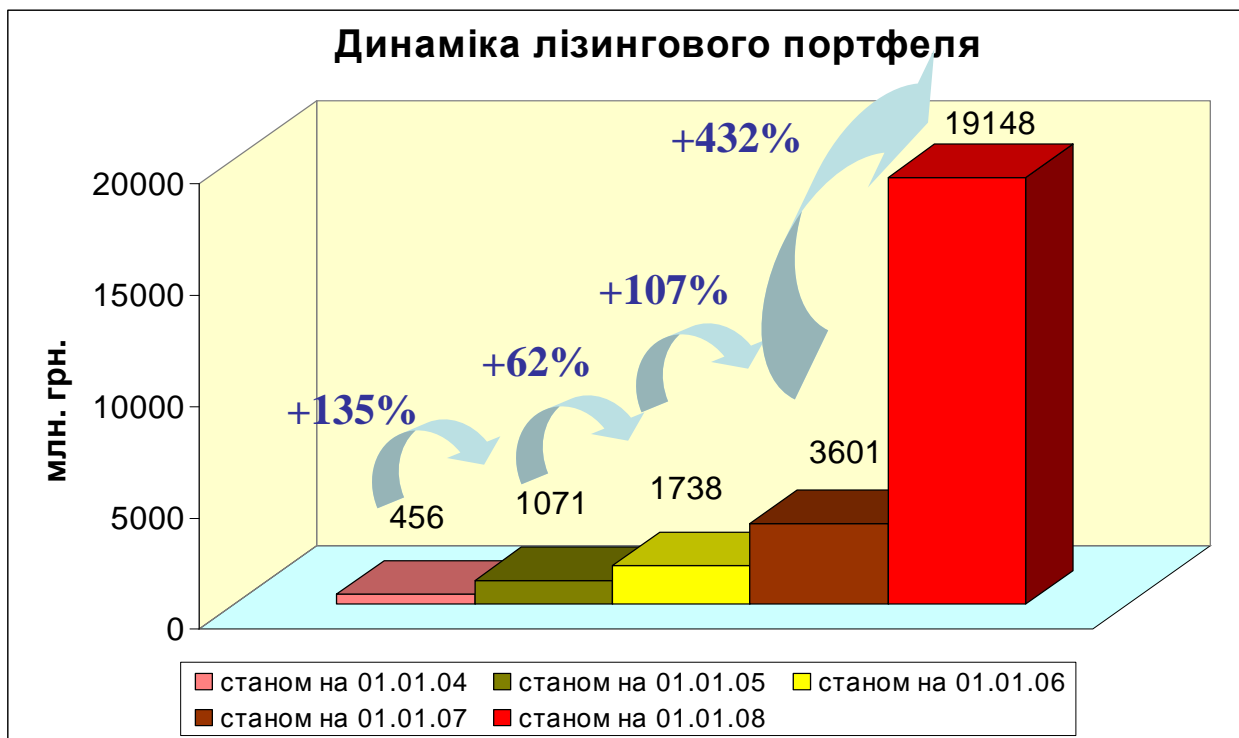
У 2007 році загальна вартість активів, що були передані в лізинг протягом року, зросла до 14,1 млрд. грн. або на 486% порівняно з відповідним показником у 2006 році (діаграма 5).

Діаграма 5. Вартість активів переданих в лізинг протягом 2007 року.

Вартість **портфеля лізингових угод** станом на 1 січня 2008 року зросла порівняно з 1 січня 2007 року на 432% (діаграма 6) и досягла 19.15 млрд. грн. Для порівняння на початок 2007 року портфель лізингових угод становив 3601 млн. грн.

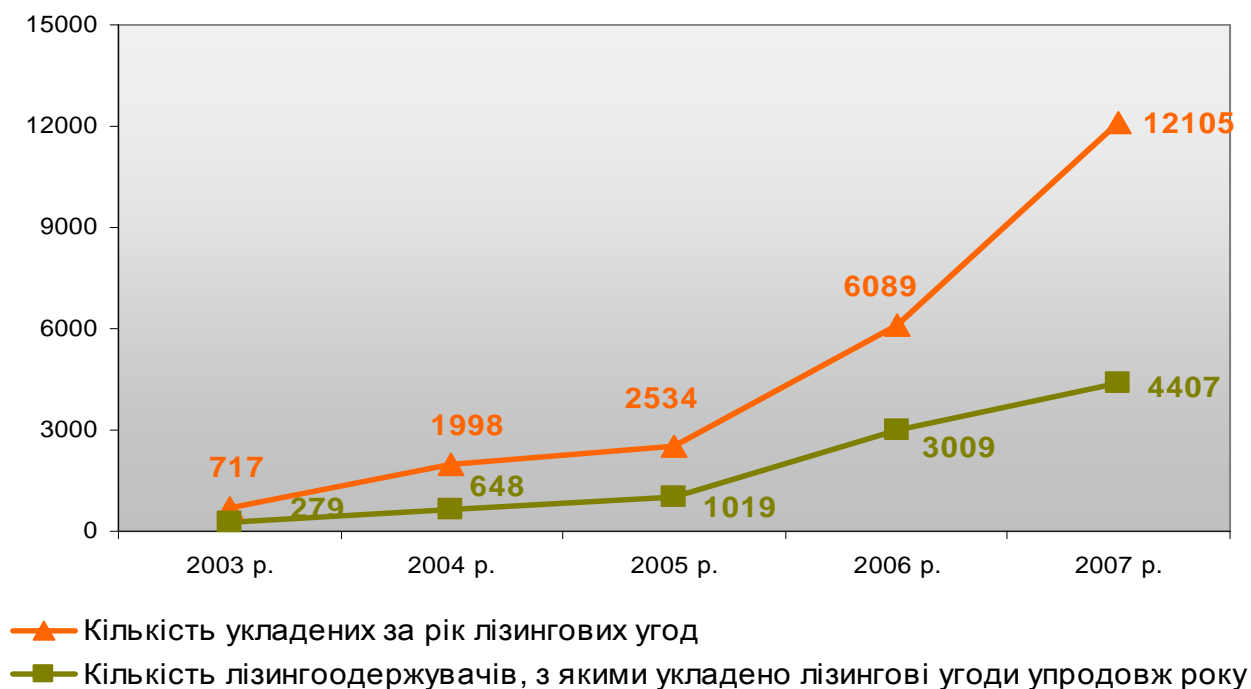
Діаграма 6. Обсяг ринку лізингу в Україні станом на 01 січня 2008 року.

Кількість укладених лізингових угод

Позитивна тенденція розвитку ринку лізингу знаходить свій прояв у рості кількості укладених лізингових угод (діаграма 7). У 2007 році було укладено 12 105 угоди, що на 98% більше, ніж у 2006 році (6089 угод).

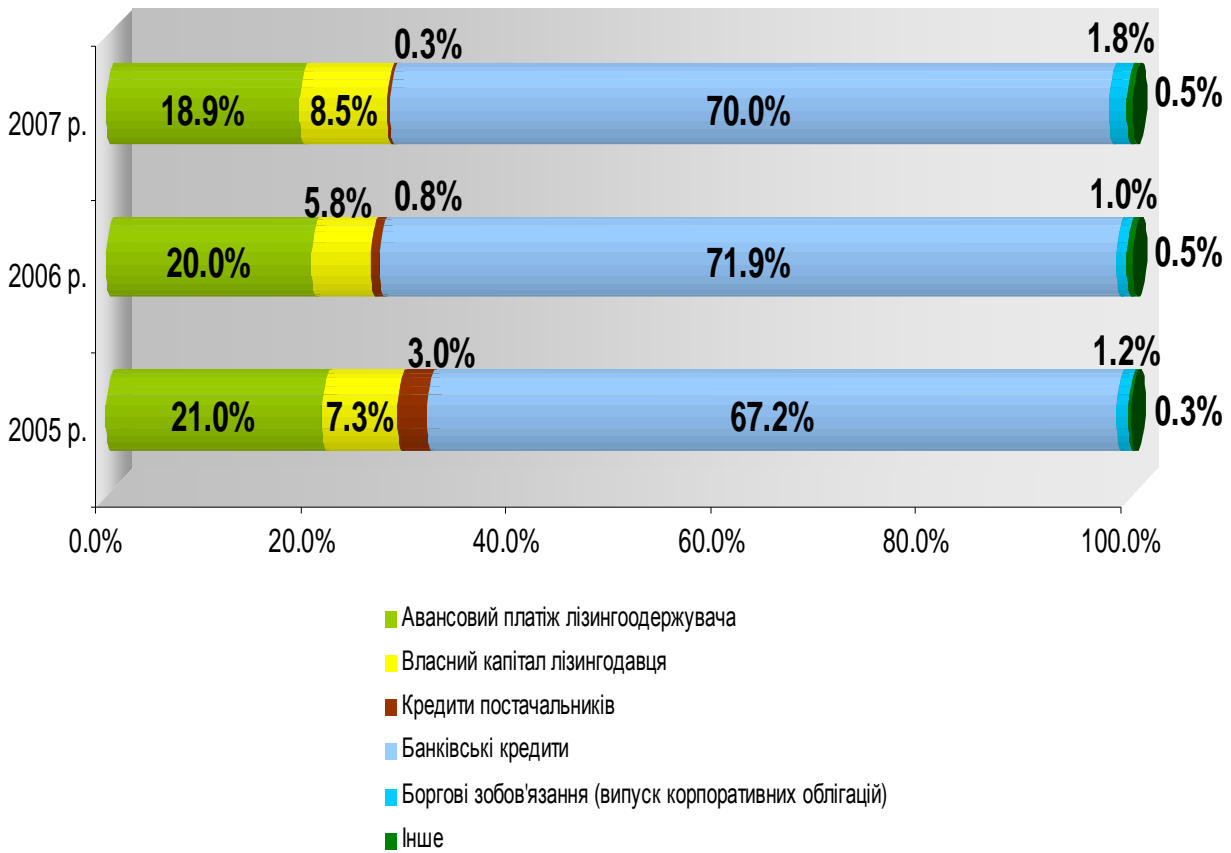
Діаграма 7 Динаміка укладених протягом року лізингових угод

Фінансування лізингових угод. Авансові платежі.

Майже за всіма лізинговими угодами передбачається сплата лізингодержувачем авансового внеску. Розмір авансових внесків різняться. За результатами опитування, середній розмір авансового внеску в 2007 році 18,9% від вартості предмета лізингу. На діаграмі 8 представлено джерела, що використовують лізингові компанії для фінансування лізингових угод. Протягом 2004-2007 років спостерігається зменшення авансового платежу, передбаченого лізинговими угодами та збільшення частки фінансування за рахунок власного капіталу.

Діаграма 8. Джерела фінансування лізингових угод

Активи, що є предметами лізингу

Станом на початок 2008 року, переважна більшість лізингових компаній надавали в лізинг кілька видів активів.

Найпопулярнішими предметами лізингу на українському ринку були транспортні засоби, 64% з опитуваних компаній надавали в лізинг легкові автомобілі (діаграма 9), подібна тенденція мала місце і протягом попередніх років. Перші п'ять позицій, представлених на діаграмі не змінили своє розташування порівняно з 2006 роком. Обладнання для харчової переробки та медичне обладнання втратило популярність і змістилися на декілька позицій, порівняно з попереднім роком.

Діаграма 9. Предмети лізингу за популярністю.

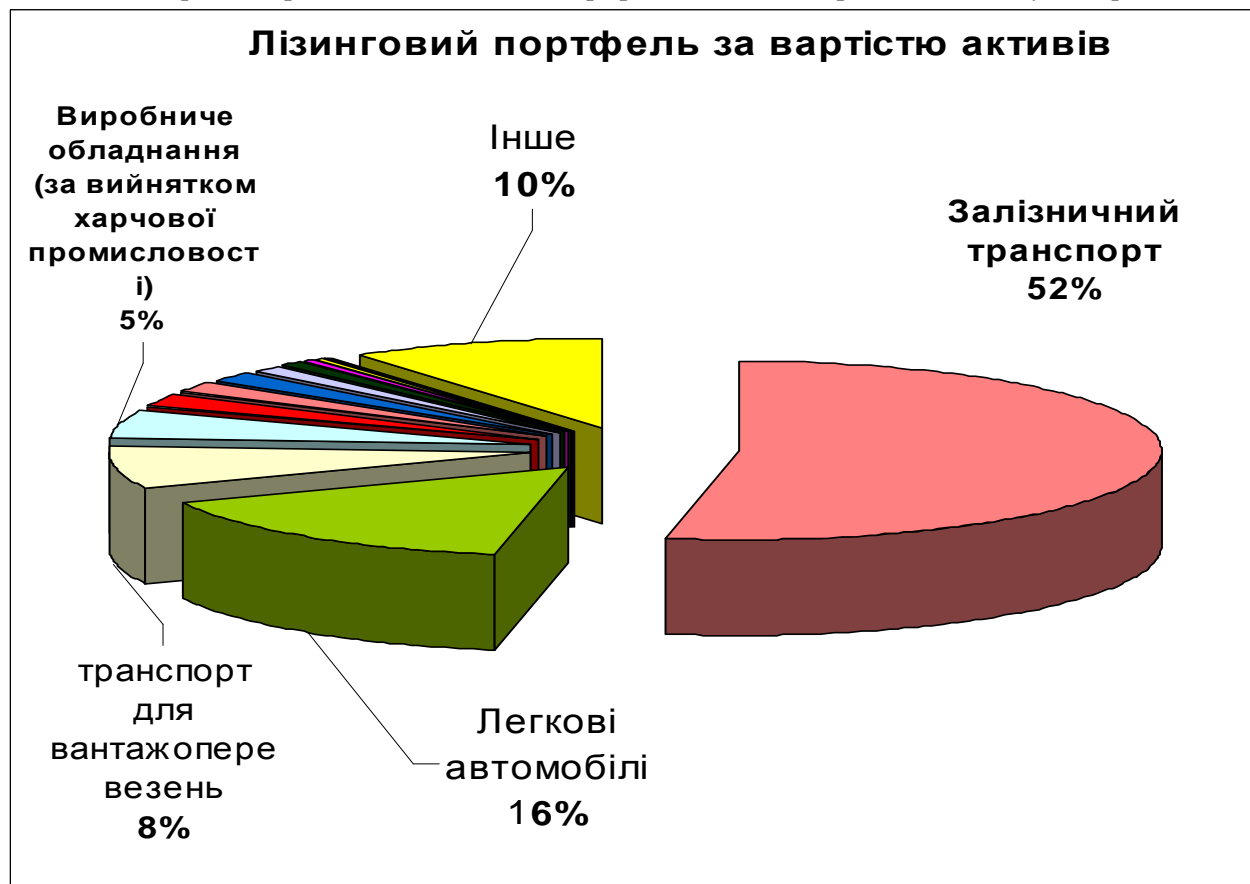
Структура портфеля лізингових угод

Аналіз структури портфеля лізингових угод у розрізі вартості активів, які були предметами лізингу, свідчить, що станом на 1 січня 2008 року (діаграма 10, 11, 12). Найбільшу частку в портфелі лізингових угод, 52%, займав залізничний транспорт (10 122 млн. грн.) у минулому році залізничний транспорт обіймав лише 39% лізингового портфелю. Але зазначимо, що з цим видом активів працювала дуже обмежена кількість лізингових компаній близько 3% компаній. Тому для більшості лізингових компаній легкові автомобілі утримують найбільшу частку в портфелі лізингових угод 2 968 млн грн. або 16% , (в 2006 році - 22%).

Діаграма 10. Вартісний розподіл лізингового портфелю за видами предметів лізингу (1).

Діаграма 11. Вартісний розподіл лізингового портфелю за видами предметів лізингу, 2008р. (2).

Перші три позиції, а саме залізничний транспорт, легкові автомобілі та транспорт для вантажоперевезень не поміняли своє розташування порівняно з попереднім роком. Що стосується решти активів, то можна зазначити деякі зміни (діаграма 12). А саме, транспорт для пасажироперевезень поступився місцем виробничому обладнанню і перемістився на дві позиції вниз, літаки перемістилися з 5-го місця на 9-те. А наприклад, телекомунікаційне обладнання піднялося з 13-го місця на 7-ме, комп'ютерне обладнання - з 11-го місця на 8-ме, а сільськогосподарська техніка з 7-го на 5-те місце.

Діаграма 12. Вартісний розподіл лізингового портфелю за видами предметів лізингу (3).

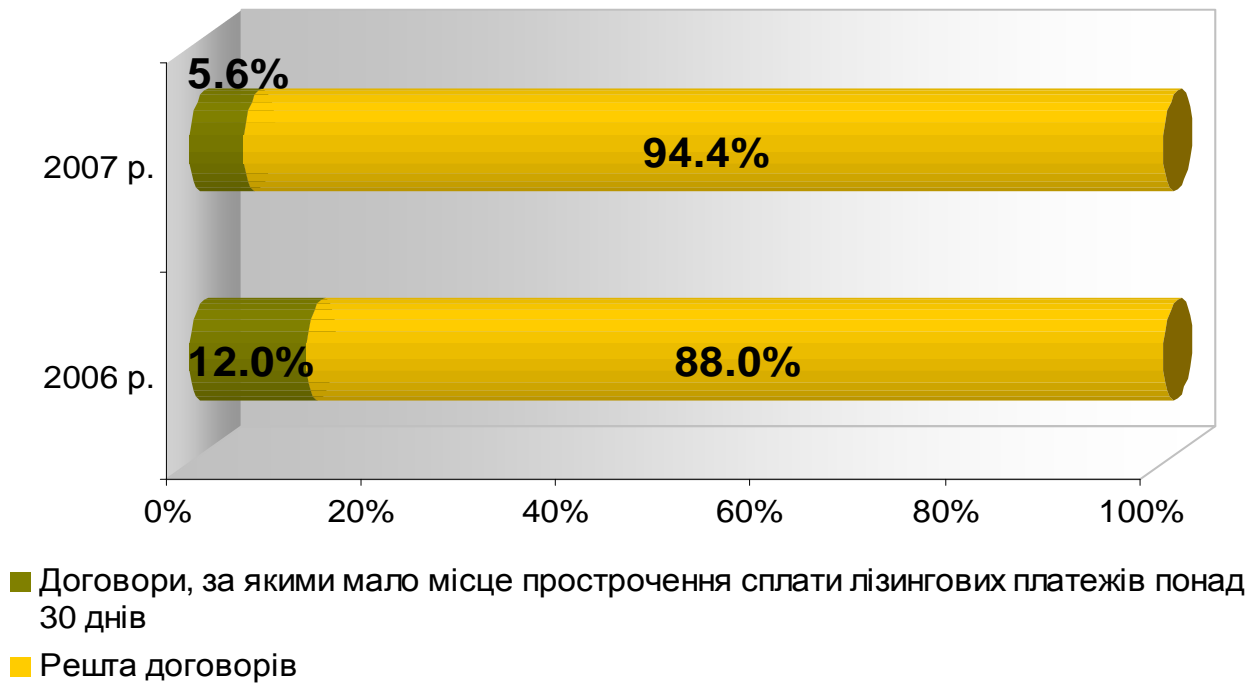
Механізм забезпечення лізингових угод

Механізми забезпечення виконання зобов'язань	Лізингові компанії, що користуються тим чи іншим механізмом забезпечення виконання зобов'язань	
	2006 рік	2007 рік
Аванс	100%	100%
Страховання	100%	100%
Застава майна, що не є предметом лізингу	22%	25%
Гарантія	17%	10%
Порука	43%	49%
Неустойка	62%	68%
Інше	13%	16%

Платіжна дисципліна лізингоотримувачів

На діаграмі 13 можна бачити, що в 2007 році кількість лізингових договорів за якими мало місце прострочення сплати лізингових платежів зменшилась порівняно з 2006 роком майже вдвічі.

Діаграма 13. Платіжна дисципліна лізингоотримувачів.

Середній термін дії лізингових угод

Середній термін дії лізингових угод більшості опитаних лізингових компаній складав від двох до трьох років включно (діаграма 14). Але спостерігається стійка тенденція до збільшення середнього терміну дії лізингових угод

Діаграма 14. Середній термін дії лізингової угоди

РЕЙТИНГ ЛІЗИНГОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ

Вперше, найсміливіші 28 українських лізингових компаній надали згоду на участь в рейтингуванні відповідно до розміру лізингового портфелю на 1 січня 2008 року (таблиця 1), та вартості активів, щодо яких були укладені лізингові угоди протягом 2007 року (таблиця 2). Необхідно зазначити, що найбільший портфель лізингових угод на 01 січня 2008 року, а саме **6,869.10 млн. грн.**, має ПП "ВТБ Лізинг Україна". При цьому вартість активів, щодо яких були укладені лізингові угоди вищевказаною компанією протягом 2007 року склала **4,833.60 млн. грн.** Домінуючу частину лізингового портфеля ПП "ВТБ Лізинг Україна" займає залізничний транспорт, тому ми не включали дану компанію до загального рейтингу.

Таблиця 1. Рейтинг лізингових компаній відповідно до обсягу портфеля лізингових угод станом на 01 січня 2008 року

	Назва лізингової компанії	Портфель лізингових угод в млн.грн., на 01.01.2008
1.	ТОВ "Райффайзен Лізинг Аваль"	929.10
2.	ТОВ "Євро Лізинг"	621.70
3.	ТОВ "УніКредіт Лізинг"	473.60
4.	ТОВ "Універсальна лізингова компанія", ТОВ "Українська лізингова компанія"	357.30
5.	ТОВ "Ласка Лізинг"	346.90
6.	ТОВ "Перша Західно-Українська Лізингова Компанія"	233.60
7.	ТОВ "Оптіма-лізинг"	196.60
8.	ALD Automotive (ТОВ "Перша Лізингова компанія")	193.80
9.	ТОВ "VAV Лізинг"	172.90
10.	ТОВ "Компанія "Лізинговий дім"	132.00
11.	ТОВ "Фінансова лізингова група"	111.74
12.	ТОВ "Сканія Кредіт Україна"	92.80
13.	ПП "ПЛ Лізинг"	89.30
14.	ТОВ "Лізингова компанія "Аверс-Груп", ТОВ "Агротек", ТОВ "Агроальянс"	76.80
15.	ТОВ "АМО"	73.10
16.	ТОВ "УКІО БАНК ЛІЗИНГ"	69.40
17.	ТОВ "ТЕКОМ-Лізинг"	61.70
18.	ТОВ "Лізингова компанія - Гарант"	58.40
19.	ТОВ "Лізингова компанія "Універсальна"	55.20
20.	ТОВ "КРАЗ Лізинг"	54.00
21.	ТОВ "Лізинг-Технологія"	42.20
22.	ТОВ "Сетком"	20.90
23.	ТОВ "Богдан-Лізинг"	18.60
24.	ТОВ "Кредит Європа Лізинг"	18.00
25.	Тов "Міжрегіональна інвестиційно-лізингова компанія"	17.20
26.	ТОВ "Лізингова компанія Галеон"	8.80
27.	ТОВ "Скай Трейд-Ін"	2.50

Таблиця 2. Рейтинг лізингових компаній відповідно до загальної вартості активів, щодо яких були укладені лізингові угоди протягом 2008 року.

1.	ТОВ "Райффайзен Лізинг Аваль"	847.90
2.	ТОВ "УніКредіт Лізинг"	475.40
3.	ТОВ "Євро Лізинг"	379.20
4.	ТОВ "Універсальна лізингова компанія", ТОВ "Українська лізингова компанія"	365.10
5.	ТОВ "Перша Західно-Українська Лізингова Компанія"	178.20
6.	ТОВ "Ласка Лізинг"	162.00
7.	ТОВ "VAB Лізинг"	155.70
8.	ALD Automotive (ТОВ "Перша Лізингова компанія")	108.00
9.	ТОВ "Лізингова компанія "Аверс-Груп", ТОВ "Агротек", ТОВ "Агроальянс"	98.80
10.	ТОВ "Сканія Кредіт Україна"	98.60
11.	ТОВ "Фінансова лізингова група"	96.95
12.	ТОВ "Оптіма-лізинг"	80.20
13.	ТОВ "УКІО БАНК ЛІЗИНГ"	73.60
14.	ТОВ "Компанія "Лізинговий дім"	67.20
15.	ТОВ "ТЕКОМ-Лізинг"	57.80
16.	ТОВ "АМО"	52.90
17.	ТОВ "Лізингова компанія "Універсальна"	43.00
18.	ТОВ "КрАЗ Лізинг"	37.80
19.	ТОВ "Лізинг-Технологія"	35.50
20.	ТОВ "Богдан-Лізинг"	25.50
21.	ТОВ "Лізингова компанія - Гарант"	23.70
22.	ТОВ "Сетком"	13.60
23.	Тов "Міжрегіональна інвестиційно- лізингова компанія"	11.50
24.	ТОВ "Лізингова компанія Галеон"	7.50
25.	ТОВ "Кредит Європа Лізинг"	3.00
26.	ТОВ "Скай Трейд-Ін"	2.60

Сподіваємося, що інформація, наведена в дослідженні, надасть змогу існуючим та потенційним учасникам ринку лізингу, а також іншим зацікавленим особам краще зрозуміти особливості лізингу як інвестиційного механізму, його актуальність для України та сприятиме його розвитку на користь економічного зростання та відповідного покращення добробуту населення.

Проект Міжнародної фінансової корпорації «Розвиток лізингу в Україні» висловлює глибоку подяку керівникам лізингових компаній, банків, підприємств - лізингоодержувачів, працівникам державних установ, з якими експертам Проекту довелося спілкуватися в ході підготовки даного дослідження. Лише завдяки їхньому розумінню важливості лізингу для України, бажанню надати необхідну інформацію та, у разі необхідності, допомозі краще зрозуміти сутність питань дане дослідження змогло побачити світ.